

Tandheelkunde zet stempel op postzegels 3. Educatie, preventie en behandeling

Nadat Nederland in 1954 op 1 van de 5 kinderpostzegels aandacht had voor tandheelkundige preventie door een kind af te beelden dat voor de spiegel tandenpoetst, gaf de American Dental Association in 1959 voor haar 100-jarig bestaan een zegel uit met spelende kinderen en voorzien van het opschrift 'Dental Health', in een oplage van maar liefst 118 miljoen zegels (afb. 1). Vanaf die tijd zouden verschillende landen (kinder)postzegels uitgeven, veelal in series, met afbeeldingen die betrekking hadden op de lichamelijke gezondheid, waaronder de mondverzorging. Vaak is een kind te zien met een tandenborstel in de hand, zoals op de postzegels die Taiwan in 1982 uitgaf ter gelegenheid van 'Dentist Day' (afb. 2). Maar er worden ook andere beelden gebruikt die hetzelfde doel moeten dienen.

Eén van de serie van 4 zegels uitgegeven door de Malediven in 1980 ter gelegenheid van Wereld Gezondheidsdag toont bijvoorbeeld een tandenborstel en een gerestaureerde molaar, waarbij een kruis door het gebitselement staat (afb. 3). En Columbia bracht in 1980 kerstzegels uit gebaseerd op de gedichten en kinderverhalen van Rafael Pombo (1833-1912). De kat Mambra, met tandenborstel en tandpasta, moet hier kinderen duidelijk maken dat het geheim van lang leven in een goede (mond)hygiëne ligt (afb. 4).

Vier Noorse kerstzegels uit 1984 weerspiegelen de illustraties uit de kinderboeken die Tjorbjorn Egner (1912-1990) schreef. Op 1 zegel staan de 'tandentrollen' Kariua en Bactus afgebeeld die leven in de gaten van de kiezen van een kind dat alleen maar witbrood met zoetigheid eet en zijn tanden niet poetst (afb. 5).

Op een postzegel uit Israël (2001) staan Adam en Eva in de Tuin van Eden met een boom waaraan 'verboden vruchten' groeien, zoals koekjes en snoep (afb. 6). Eva plukt daarvan, maar Adam denkt aan haar tanden en toont een tandenborstel. De zegel heeft een speciaal verlengstuk (in beperkte oplage) met als opschrift: 'Look after your teeth'. In totaal zijn er ongeveer 30 postzegels met preventieve en educatieve tandheelkundige afbeeldingen verschenen.

De eerste postzegels waarop een tandheelkundige behandeling is te zien, werden uitgegeven door Papoea-Nieuw-Guinea (Australische deel) in 1964 in een serie van 4 gezondheidszegels (afb. 7). Te zien is een kind bij wie mondonderzoek wordt gedaan en de tekst luidt: 'School Health'. Andere zegels met een preventieve boodschap tonen meestal een tandartsstoel(unit) met patiënt, zoals de zegel van Trinidad en Tobago uit een serie van 6 zegels uit 1979 ter gelegenheid van het 'Internationaal Jaar van het Kind' (afb. 8).

De zegel die India in 2011 uitgaf met het opschrift 'The smile train cleft surgery' laat een onbehandelde en een behandelde schisispatiënt zien (afb. 9). 'The smile train' is in dit

geval de organisatie in India die deze behandelingen betaalt. Er werden 3 miljoen exemplaren van deze zegel uitgegeven.

Fraai is ten slotte nog de serie van 6 postzegels met historisch handinstrumentarium die in 1981 in Oost-Duitsland uitkwam. Afgebeeld zijn onder meer hevels die in de tandheelkunde werden gebruikt (afb. 10).

Literatuur

- * Susi W. Dens sanus in corpore sano. L'odontoiatria nei Francobolli (Dentistry in dtamps). Roma: Andi Serevizi srl, 2010.

Bron

D.J. Schutte, oud-adviserend tandarts
Datum van acceptatie: 6 oktober 2016
Adres: D.J. Schutte, Duinweg 21, 4325 EW Renesse
djschutte@zeelandnet.nl